

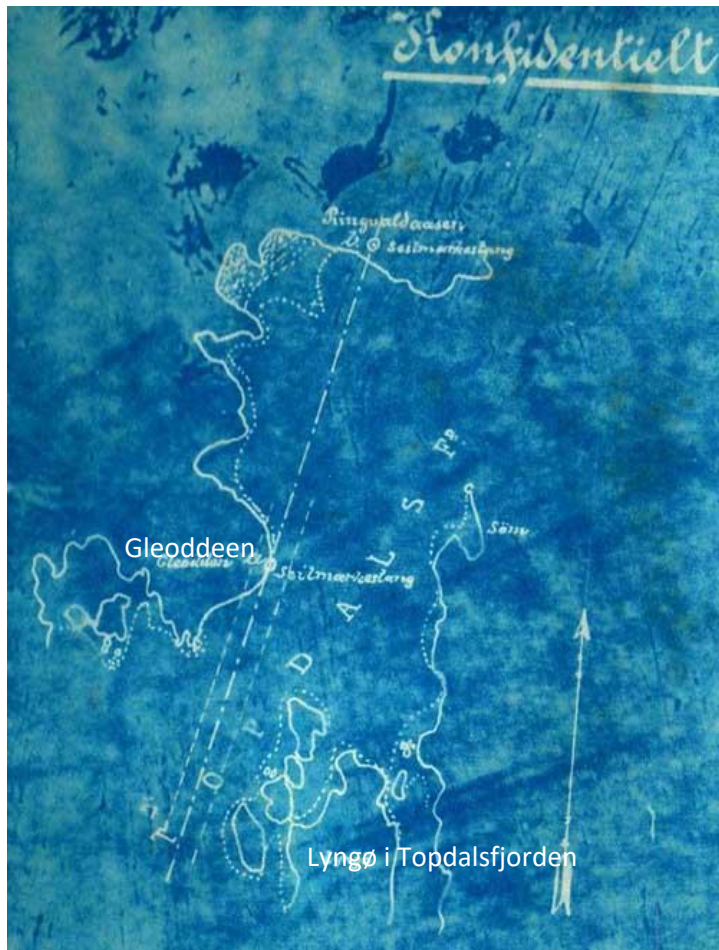
Maritimt & Marinehistorisk forum
Kristiansand orlogsforening

**MARVIKA OPPLAG &
ORLOGSSTASJON**

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- Opplagshavnen i Marvika - senere Marvika orlogsstasjon - og ankringshavnen i innløpet til Topdalsfjorden var beskyttet av et kanonbatteri på Gleodden, samt et elektrisk kontrollert sjøminefelt som kunne avfyres fra stasjonen i en fjellbunker samme sted.
- Kanonbatteriet omfattet 3 stk 15 cm Armstrong kanoner mod 1897 og 2 stk 65 mm kanoner. Minefeltet bestod av et minefelt på tvers av innløpet.
- Kartet påført "Konfidentielt" viser den seilingsled som egne skip måtte benytte for å unngå minefeltet (to seilmerkestenger overett på Gleodden og Ringvaldaasen). Minene var utlagt under unionskrisen høsten 1905 og i fire år under første verdenskrig.
- Anlegget som sammen med batteriene på Odderøya utgjorde Kristiansands befestninger, ble i 1928 stilt i reserve frem til 1939. Da festningen i 1934 (lht forsvarsordningen av 1933) ble overført til Sjøforsvaret, var mineanlegget fjernet.

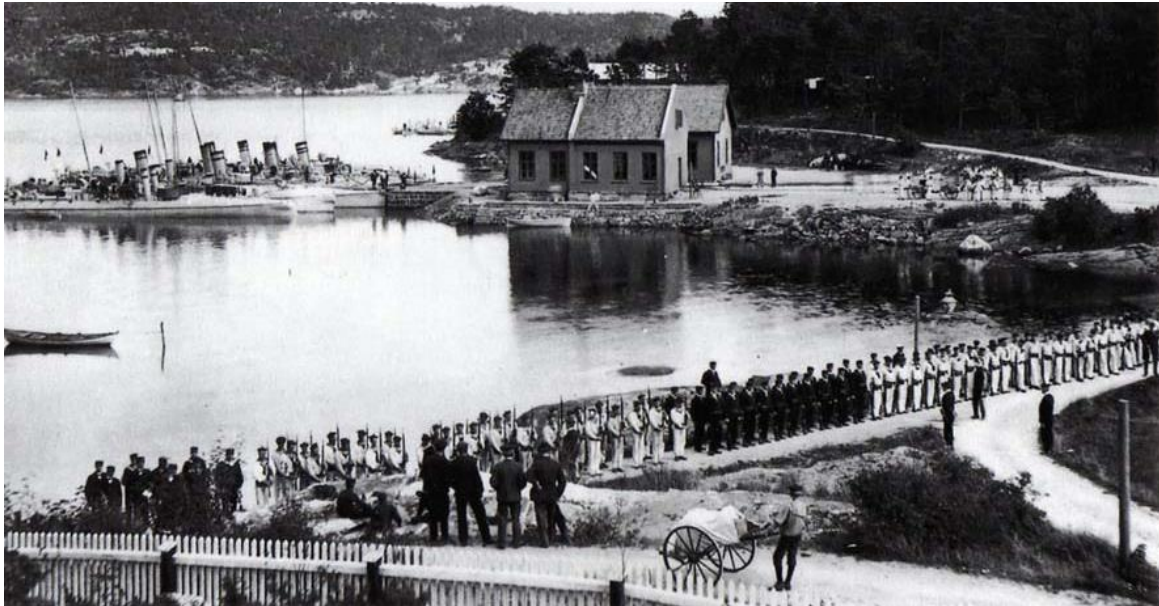

”Marinen i Kristiansand ble en stor arbeidsgiver”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

Det ble lagt ut krigsminer i innløpet til Marvika og i Drøbaksundet under unionskrisen i 1905. Kystfarten ble underrettet skriftlig å sent som fire dager i forkant, og varslingen ble overlatt til bl.a. til de lokale dampskipsekspeditorer og andre som var i daglig kontakt med kysttrafikken. De ble anmodet om å bruke telefonen som nødvendig for å få frem varselet tidsnok. Originalen til kopien ovenfor ble funnet bak en gammel safe ved renovasjon av de gamle kontorlokalene til Bennetts Reisebyrå i Kristiansand mer enn 100 år senere.

I 1905 var situasjonen ganske spent. Kanonbatteriet og det elektrisk kontrollerte minfeltet på Gleodden var bemannet. Sjøforsvarsavsnittet disponerte over to kanonbåter og fire torpedobåter som drev samøvelser med festningen. Panserskipene Norge, Eidsvold, Harald Haarfagre og Tordenskjold utgjorde Skagerrakeskadren og var på hyppige besøk i Marvika bl.a. for å bunkre. En utrangert seilskute ble brukt som kullager.

”Marvika 1905, mye folk på kaia”

Maritimt & Marinehistorisk forum Kristiansand orlogsforening

Mellomskrigstiden i Marvika

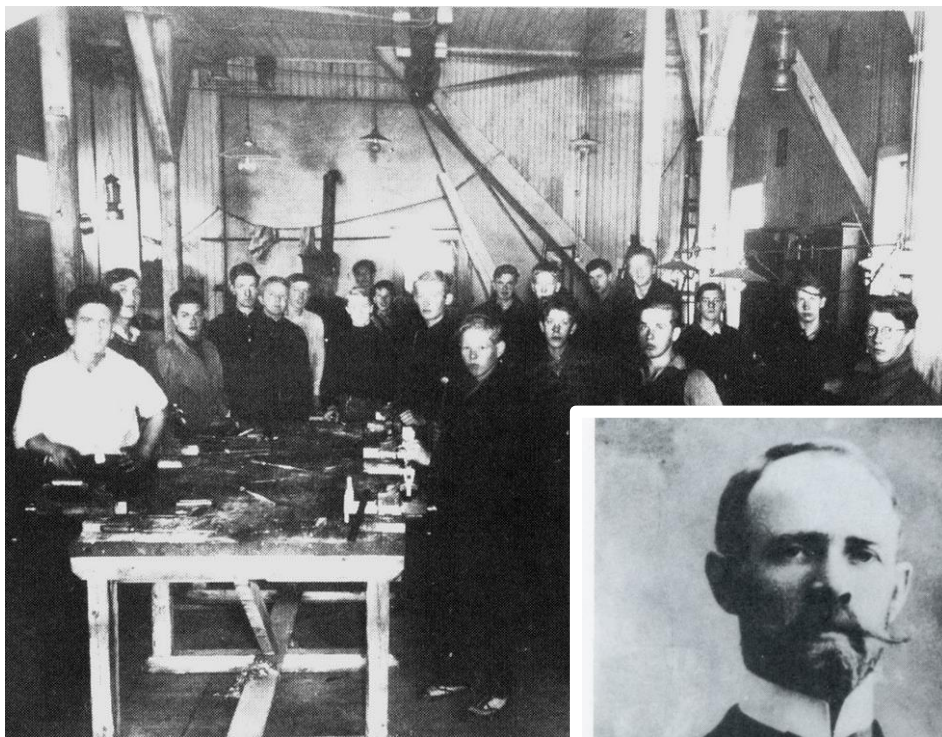
"Marineøvelse i 1930 årene"

Panserskipet Tordenskjold og torpedobåtene ligger i Marvika for å ta inn forsyninger og bunkers. Til å etterforsyne marinefartøylene med kull, var et gammelt utrangert seilskuteskrog ankret opp i havnen. For øvrig var ikke Marvika etter nedleggelsen av 2. Sjømilitære distriktskommando i 1928 mer enn en opplagshavn som tok vare på de gamle torpedobåtene som var lagt på land i de såkalte blikkskurene. Bemanningen var på et minimum.

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

Kommandør Oscar Augensen 1908—1928.

Yrkesskole i Marvika

Da 2. Sjømilitære distriktskommando ble nedlagt fra 1. mai 1929, ble sjefen - den dynamiske kommandør Oscar Augensen - utnevnt til krigskommissær. I sin nye stilling fant han i tillegg til sitt ordinære arbeid, en rekke sivile samfunnsområder som krevde hans innsats.

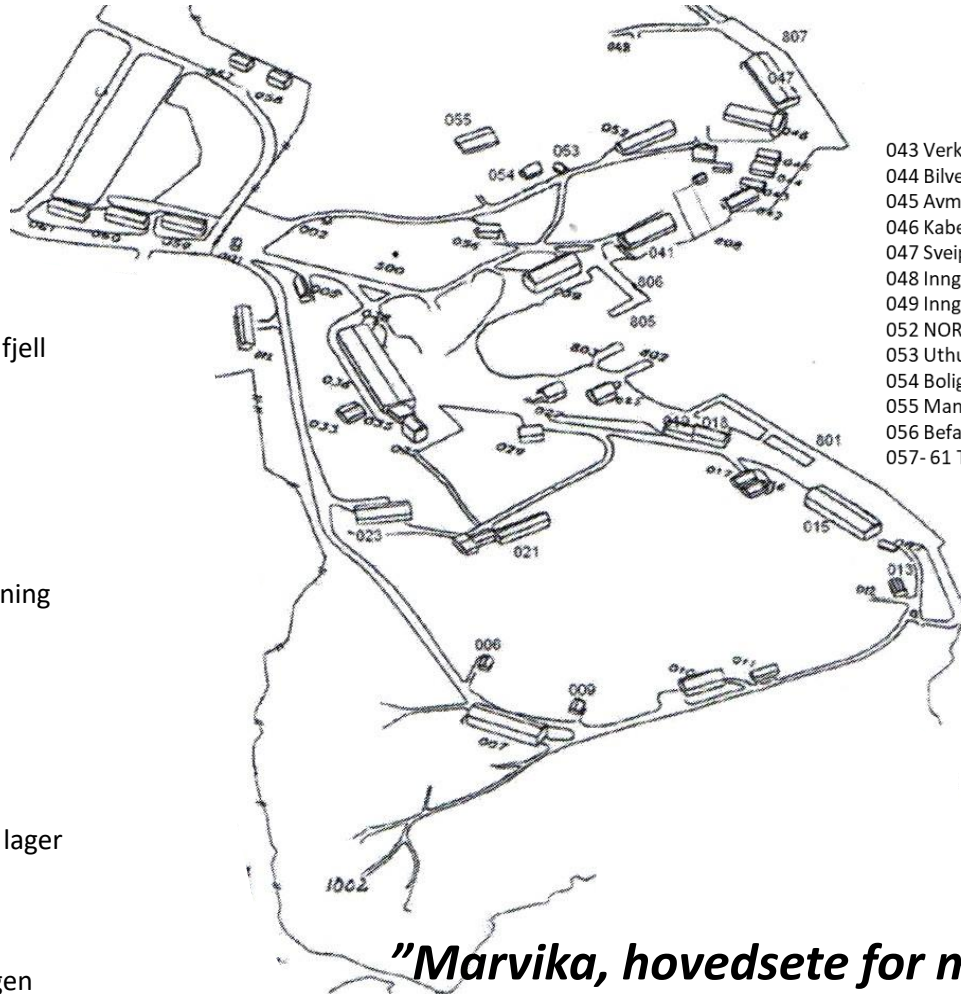
Arbeidssituasjonen var vanskelig i 1930-årene, og særlig var det ungdommen som hadde problemer med å komme inn i yrkeslivet. Han visste at verkstedlokalene stod tomme i Marvika, og sammen med Kristiansand kommune fikk han startet yrkesutdanning i maskinfag der ute. Dette var den spede begynnelse på det som senere ble til Kristiansand kommunale yrkesskoler. Kommandøren tok også det første initiativ til å få etablert et sjøbad i Bertesbukta og begynte med svømmeopplæring av barn og unge der ute.

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

001 Vaksue
002 Uthus
005 Kontorer
006 Ammunisjonsshus
007 Artelerilager
008
009 Ammunisjonsshus
010 Lager
011 Art.lager & kontor
012 Torpedoverksted og lager i fjell
013 Lager
015 Sentralverksted
016 Lager
017 Lager
018 Maskinlager
019 Emformerstasjon?
021 Mannskapsmesse + forlegning
023 Befalsforlegning og messe
025 Naustloft
027 Ladestasjon
032 Kontorer
033 Voksenopplæringen
035 Fyrrom
036 Stabsbygg, tidl.kontorer og lager
038 Fordelingskiosk
039 «Gamla» lager
041 Båthus
042 Verksted, voksenopplæringen
043 Verksted, voksenopplæringen

043 Verksted, voksenopplæringen
044 Bilverksted, voksenopplæringen
045 Avmagnetiseringsstasjon
046 Kabellager
047 Sveipelager
048 Inngang til ammunisjonslager og minelager i Romlåsen
049 Inngang avmagnetiseringsanlegg
052 NORDDEP lagere
053 Uthus, sener kontor
054 Bolig, senere bef.messe
055 Mannskapsforlegning
056 Befalsforlegning
057- 61 Tjenesteboliger

070 – o Inngang fjellanlegg Romlåsen
072 Forsv.musikkorps lokaler/adm.
500 Flaggspl
801 Kaianlegg Gledden
802 Opplagskai
803 Havnefartøyskai
805 Småbåtkai
806 Småbåtkai
807 Romlåskaien
808 MTB Slipp
1002 Kanonbrønner etter Gledden batteri.

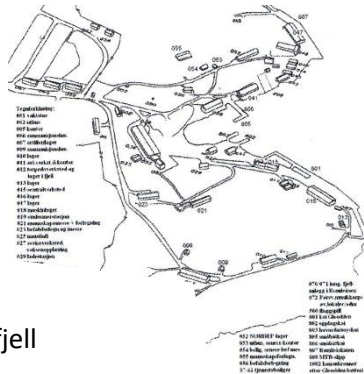
”Marvika, hovedsete for marineaktiviteten”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Emformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forleggning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl.kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

- 043 Verksted, voksenopplæringen
- 044 Bilverksted, voksenopplæringen
- 045 Avmagnetiseringsstasjon
- 046 Kabellager
- 047 Sveipelager
- 048 Inngang til ammunisjonslager og minelager i Romlåsen
- 049 Inngang avmagnetiseringsanlegg
- 052 NORDEP lagere
- 053 Uthus, senere kontor
- 054 Bolig, senere bef.messe
- 055 Mannskapsforlegning
- 056 Befalsforlegning
- 057- 61 Tjenesteboliger
- 070 – o Inngang fjellanlegg Romlåsen
- 072 Forsv.musikkorps lokaler/adm.
- 500 Flaggspl
- 801 Kaianlegg Gleodden
- 802 Opplagskai
- 803 Havnefartøyskai
- 805 Småbåtkai
- 806 Småbåtkai
- 807 Romlaskaien
- 808 MTB Slipp
- 1002 Kanonbrønner etter Gleodden batteri.

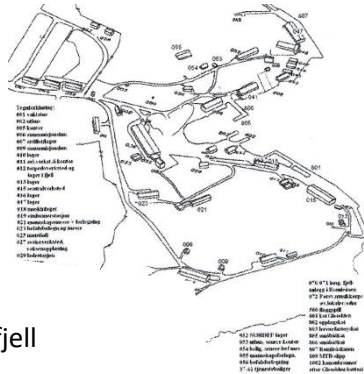
“Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Ellformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forlegning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl. kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

- 043 Verksted, voksenopplæringen
- 044 Bilverksted, voksenopplæringen
- 045 Avmagnetiseringsstasjon
- 046 Kabellager
- 047 Sveipelager
- 048 Inngang til ammunisjonslager og minelager i Romlåsen
- 049 Inngang avmagnetiseringsanlegg
- 052 NORDEP lagere
- 053 Uthus, senere kontor
- 054 Bolig, senere bef.messe
- 055 Mannskapsforlegning
- 056 Befalsforlegning
- 057- 61 Tjenesteboliger
- 070 – o Inngang fjellanlegg Romlåsen
- 072 Forsv.musikkorps lokaler/adm.
- 500 Flaggspeil
- 801 Kaianlegg Gleodden
- 802 Opplagskai
- 803 Havnefartøyskai
- 805 Småbåtkai
- 806 Småbåtkai
- 807 Romlåskaiaen
- 808 MTB Slipp
- 1002 Kanonbrønner etter Gleodden batteri.

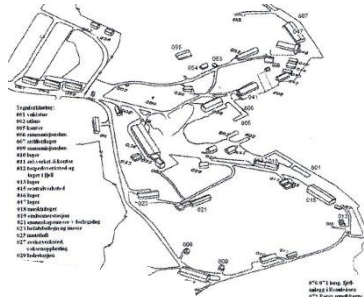
“Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Ellformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forlegning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl. kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

- 043 Verksted, voksenopplæringen
- 044 Bilverksted, voksenopplæringen
- 045 Avmagnetiseringsstasjon
- 046 Kabellager
- 047 Sveipelager
- 048 Inngang til ammunisjonslager og minelager i Romlåsen
- 049 Inngang avmagnetiseringsanlegg
- 052 NORDDEP lagere
- 053 Uthus, senere kontor
- 054 Bolig, senere bef.messe
- 055 Mannskapsforlegning
- 056 Befalsforlegning
- 057- 61 Tjenesteboliger
- 070 – o Inngang fjellanlegg Romlåsen
- 072 Forsv.musikkorps lokaler/adm.
- 500 Flaggsplill
- 801 Kaianlegg Gleodden
- 802 Opplagskai
- 803 Havnefartøyskai
- 805 Småbåtkai
- 806 Småbåtkai
- 807 Romlåskaien
- 808 MTB Slipp
- 1002 Kanonbrønner etter Gleodden batteri.

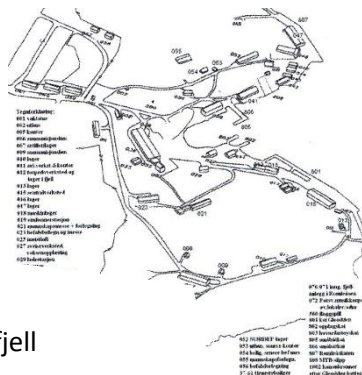
“Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Ellformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forlegning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl. kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

- 043 Verksted, voksenopplæringen
- 044 Bilverksted, voksenopplæringen
- 045 Avmagnetiseringsstasjon
- 046 Kabellager
- 047 Sveipelager
- 048 Inngang til ammunisjonslager og minelager i Romlåsen
- 049 Inngang avmagnetiseringsanlegg
- 052 NORDDEP lagere
- 053 Uthus, senere kontor
- 054 Bolig, senere bef.messe
- 055 Mannskapsforlegning
- 056 Befalsforlegning
- 057- 61 Tjenesteboliger
- 070 – o Inngang fjellanlegg Romlåsen
- 072 Forsv.musikkorps lokaler/adm.
- 500 Flaggspeil
- 801 Kaianlegg Gleodden
- 802 Opplagskai
- 803 Havnefartøyskai
- 805 Småbåtkai
- 806 Småbåtkai
- 807 Romlåskaien
- 808 MTB Slipp
- 1002 Kanonbrønner etter Gleodden batteri.

”Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Ellformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forlegning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl. kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

"Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger"

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- 001 Vaktsue
- 002 Uthus
- 005 Kontorer
- 006 Ammunisjonshus
- 007 Artelerilager
- 008
- 009 Ammunisjonshus
- 010 Lager
- 011 Art.lager & kontor
- 012 Torpedoverksted og lager i fjell
- 013 Lager
- 015 Sentralverksted
- 016 Lager
- 017 Lager
- 018 Maskinlager
- 019 Ellformerstasjon?
- 021 Mannskapsmesse + forleggning
- 023 Befalsforlegning og messe
- 025 Naustloft
- 027 Ladestasjon
- 032 Kontorer
- 033 Voksenopplæringen
- 035 Fyrrom
- 036 Stabsbygg, tidl. kontorer og lager
- 038 Fordelingskiosk
- 039 «Gamla» lager
- 041 Båthus
- 042 Verksted, voksenopplæringen
- 043 Verksted, voksenopplæringen

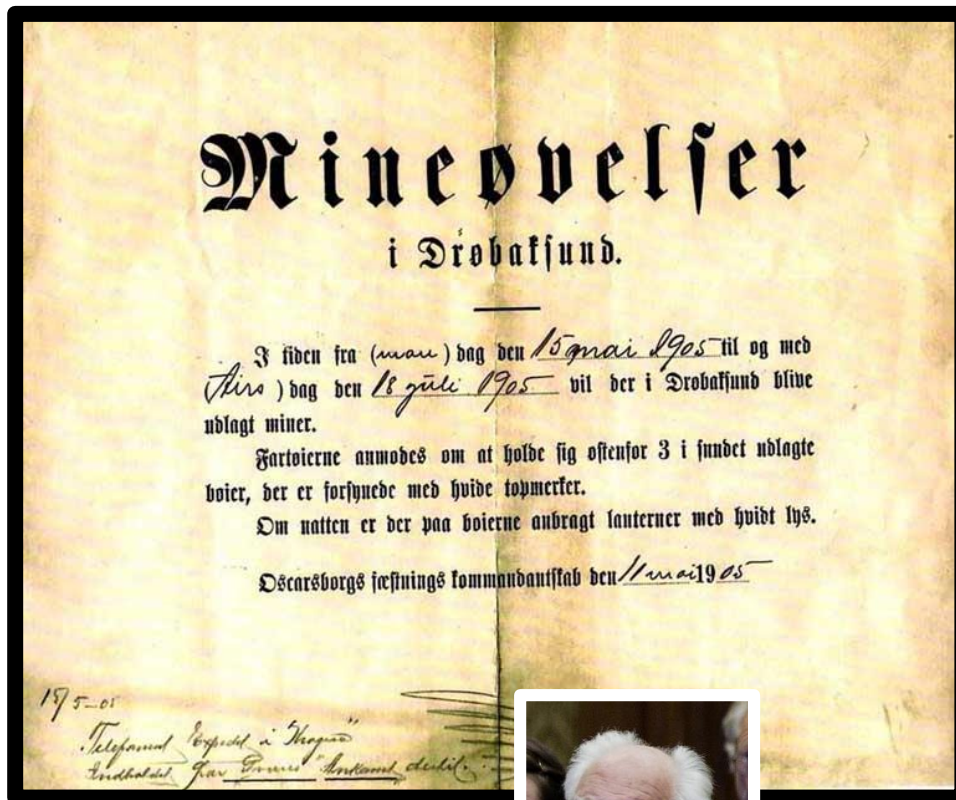

”Marvika, hovedsete for marineaktiviteten - bygninger”

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

- Det ble lagt ut krigsminer i innløpet til Marvika og i Drøbaksundet under unionskrisen i 1905.
- Kystfarten ble underrettet skriftlig å sent som fire dager i forkant, og varslingen ble overlatt til bl.a. til de lokale dampskipsekspeditorer og andre som var i daglig kontakt med kysttrafikken. De ble anmodet om å bruke telefonen som nødvendig for å få frem varselet tidsnok.
- Originalen til kopien ovenfor ble funnet bak en gammel safe ved renovasjon av de gamle kontorlokalene til Bennetts Reisebyrå i Kristiansand mer enn 100 år senere.

Foto:Fvn

kilde: Helge Eilert Refsnes, Kristiansand.
Tidligere disponert ved Bennetts Reisebyrå.

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

«Søgnegutten som tok kronprinsen hjem»

Einar Kristiansen, sjef MTB 723

En ung sørlending - en av Marinens yngste skipssjefer under krigen - fikk æren av å bringe Kronprins Olav til Kristiansand på det første kongelige besøk etter fem års okkupasjon.

Høsten 1941 drog den da 23 årige styrmann Einar Kristiansen sammen med tre andre unge menn fra Søgne i ei 21 fots sjekte over Nordsjøen til England. Alle deltok i de væpnede styrker og overlevde krigen.

Einar som sjef på MTB 723 og i løytnants uniform med St. Olavsmedaljen m/ekegren og en rekke andre ordener som vitnet om en ekstraordinær krigsinnsats.

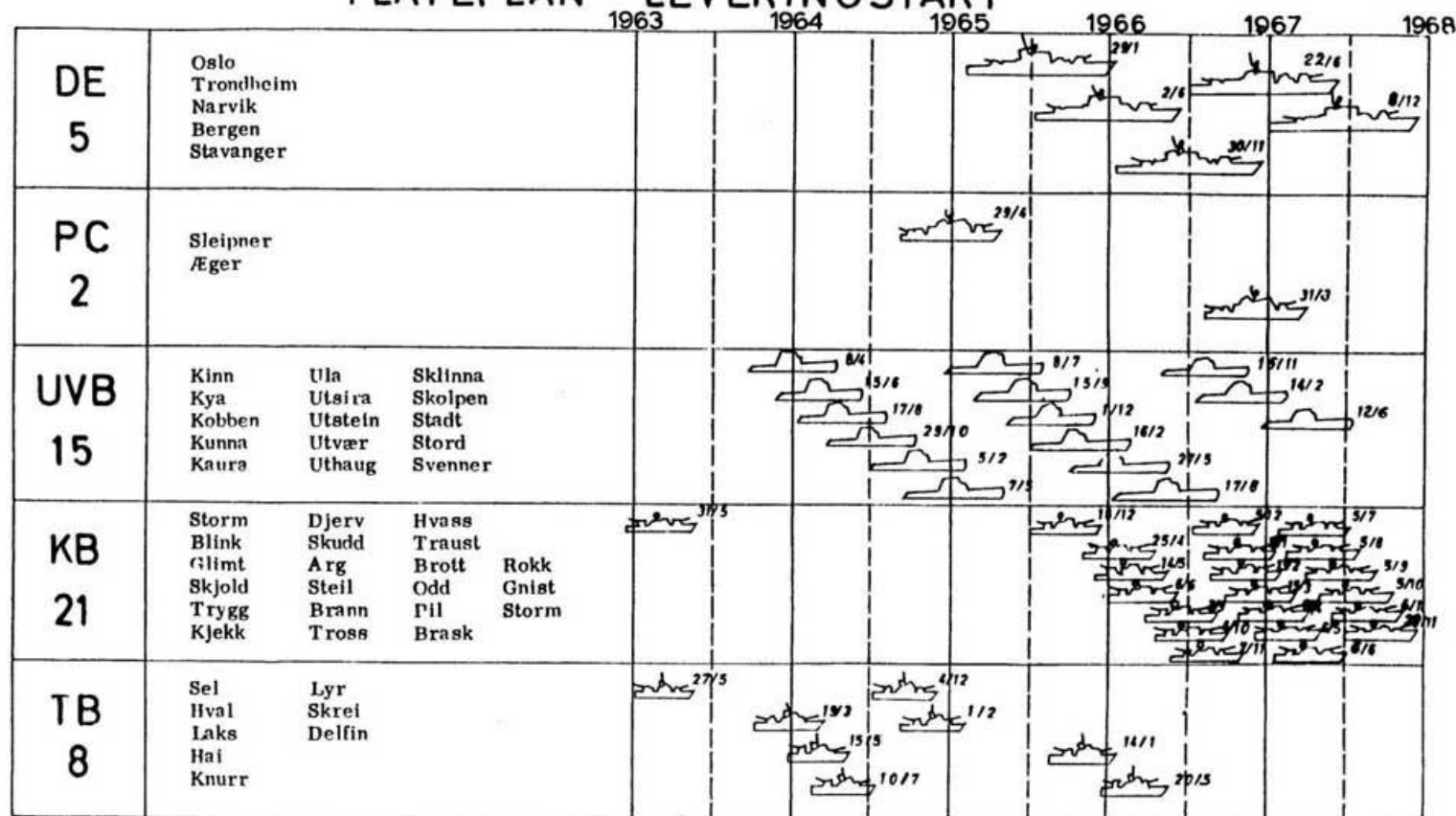

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

FLÅTEPLAN - LEVERINGSTAKT

Vedlegg 12

KB "STORM" (PROTOTYP) LEVERT KNM 31/5 1963.
UTRANGER 1 PR. 1/4 1967.

SJØFORSVARETS FORSYNINGSKOMMANDO
Oktober 1967

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

"Marvika, hovedsete for marineaktiviteten"

- I den årlige MTB-øvelsen i Skagerrak deltok norske, danske og tyske MTBer. Kaiene langs Gleodden og Romlåsen var overfylte og depotskipene måtte som regel ligge til ankers.
- I NATO hadde den norske marine en ledende rolle i kystoperasjoner med MTBer både med hensyn til taktikk og våpenmateriell. Ikke minst operasjonene fra Shetland under verdenskrigen og fortsatt utvikling under den kalde krigen, lå til grunn for våre ferdigheter og kunnskaper. I NATO ble såkalt littoral warfare tillagt økende vekt. Ved videreutviklingen av MTBene til de såkalte kystkorvetter av Skjold-klassen (6 fartøyer), ble operasjonsområdet for våre minste kombattante overflatefartøyer utvidet i betydelig grad. Denne utviklingen er kompatibel med de senere års utvidelse av det norske sjøterritoriet.

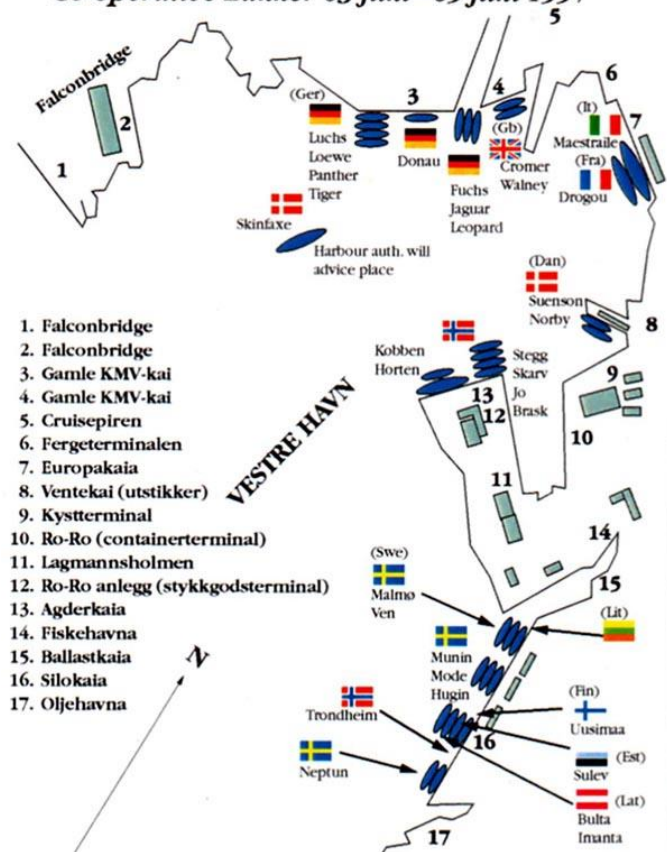

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

Kristiansand havn som vertskap for stor NATO øvelse 1997

*Fortøyningsplan for øvelse
Co-operative Banner 03 juni - 09 juni 1997*

- Da NATO utvidet sine øvelser til også å omfatte såkalte friendly nations, ble det trangt om plassen langs kaiene under øvelseskonferansen som gikk forut for de sjøgående øvelser.
- De nye deltagere som kom fra landene rundt Østersjøen, sparte transittid til øvelsesområdet ved å møtes med de vesteuropeiske mariner i Skagerrak. Farvannene i Norskerenna var godt egnet til alle former for taktiske øvelser og rene våpenøvelser.
- Gode kommunikasjoner, basestøtte og dyktige konsulater gjorde også Kristiansand til et populært anløpsted.

Maritimt & Marinehistorisk forum Kristiansand orlogsforening

Seremoniell ved avslutningen av en æra i norsk forsvarshistorie

Kristiansand kommune overtar Marvika fra forsvaret – hva skjer så?

Maritimt & Marinehistorisk forum

Kristiansand orlogsforening

Seremoniell ved avslutningen av en æra i norsk forsvarshistorie

Det var en meget enkel seremoni som markerte avslutningen på Sjøforsvarets tilstedeværelse i Kristiansand i 450 år. En del regionale og lokale sivile og militære autoriteter var tilstede da kommandør Olav Fredriksen kunngjorde historiens dom. Marvika orlogsstasjon ble nedlagt og vår fremtidige Marine må greie seg med en base i Nord-Norge (Ramsund i Ofoten) og en base i Sør-Norge (Haakonsvern ved Bergen). Forøvrig forutsettes det at mobile forsyningsenheter skal gi den nødvendige logistikkstøtte til Marinens fartøyer. Samtidig ble det satt sluttstrek for alle faste kystforsvarsverker i regionen etter en nedbygging som ble påbegynt etter den kalde krigens slutt.

BLIR DET TATT VARE PÅ???

Maritimt & Marinehistorisk forum Kristiansand orlogsforening

BLIR DET TATT VARE PÅ???

Vi har alle en historie å fortelle...

Maritimt & Marinehistorisk forum

TAKK FOR OPPMERSOMHETEN